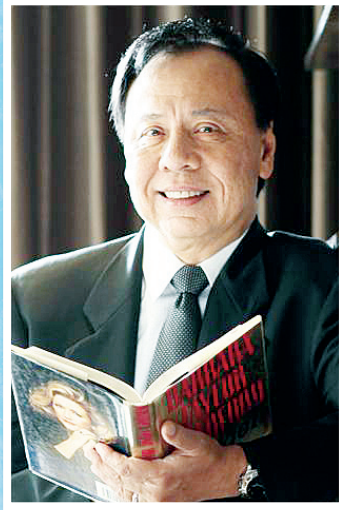

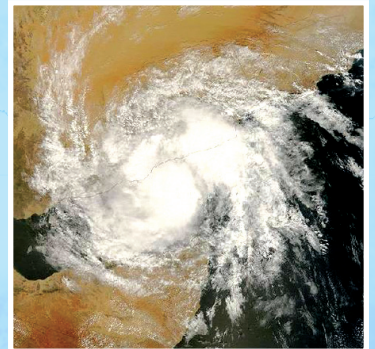
บทสัมภาษณ์

ศูนย์เตรียมความพร้อม
ป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (เอ็ดพีซี)

ดร. พิชิต รัตตกุล

สัมภาษณ์โดย: ธาริน อังสกุล

แปลและเรียบเรียงโดย: ธรา อังสกุล

ในอดีต ประเทศไทยมักไม่ค่อยประสบกับภัยพิบัติร้ายแรง แต่เนื่องจากปัจจุบันเหตุการณ์ภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ภัยพิบัติร้ายแรงต่าง ๆ จึงเริ่มมาเยือนประเทศไทยมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิถล่มพื้นที่ชายทะเลฝั่งอันดามัน เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ดังนั้นคนไทยจึงต้องตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (เอ็ดฟิชี) ได้รับการก่อตั้งขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ ซึ่งในปัจจุบันมี ดร. พิจิตต รัตตกุล อดีตผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการบริหารของ เอ็ดฟิชี

กองบรรณาธิการวารสารเทคโนโลยีสุรนารี ได้รับอนุญาตจาก ดร. พิจิตต รัตตกุล ให้ตีพิมพ์บทความสัมภาษณ์ซึ่งออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 และวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2553

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย หรือเอ็ดฟิชี ได้รับการก่อตั้งเมื่อ 24 ปีที่แล้ว โดยสหประชาชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับชุมชน องค์การดังกล่าวเป็นองค์กรที่มีได้แสวงหากำไร และสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการทำโครงการซึ่งช่วยลดผลกระทบของภัยพิบัติต่าง ๆ ในประเทศและชุมชนในเอเชียและแปซิฟิก

บทบาทและหน้าที่

เอ็ดฟิชีมีหน้าที่ในการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันภัยพิบัติให้กับองค์กรของรัฐ องค์กรที่มีไซของรัฐบาล และชุมชน โดยการอบรมให้ความรู้และแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างรัฐบาลและชุมชน นอกจากนี้เอ็ดฟิชียังช่วยเผยแพร่ แลกเปลี่ยนความรู้ความชำนาญ และเพิ่มความตระหนักให้แก่ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนรวมถึงชุมชนเกี่ยวกับความจำเป็นของการจัดการภัยพิบัติ “เราจะสามารถนั่งรอให้ภัยพิบัติมาเยือนแล้วพยายามเอาตัวรอด... แต่มันดีพอหรือยัง มันไม่ดีแน่... เราต้องการให้ความมั่นใจว่าทุกคนจะตระหนักถึงภัยพิบัติเหล่านี้และฝึกฝนเตรียมพร้อมตลอดเวลา”

เอ็ดฟิชียังทำหน้าที่ในการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคระหว่างองค์กรในเอเชียแปซิฟิก ซึ่งทำงานใน 24 ประเทศของภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์มากนักในประเทศไทย เนื่องจากในอดีตประเทศไทยไม่มีความเสี่ยงและความเสียหายจากภัยพิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม ทุกสิ่งทุกอย่างกำลังจะเปลี่ยนไปด้วยความรวดเร็ว ในปัจจุบันสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงนั้นก็เนื่องจาก

ภาวะโลกร้อนส่งผลให้ประเทศซึ่งไม่ค่อยเกิดภัยพิบัติเช่นเดียวกับประเทศไทยจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่อย่างมากในเรื่องการจัดการภัยพิบัติ ถึงแม้ว่าเออีพีซีจะทำงานใน 24 ประเทศ แต่เออีพีซีก็ยังให้การอบรมประเทศอื่น ๆ หลายประเทศทั่วโลก เช่น หลายประเทศในทวีปแอฟริกา ยุโรป ลาตินอเมริกา และกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง

เนื้อหาการอบรมของเออีพีซีครอบคลุมถึง การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชน การเตือนภัยล่วงหน้า และการประยุกต์ใช้สารสนเทศจากการเตือนภัยล่วงหน้า ซึ่งประชาชนควรรู้ว่าสารสนเทศดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้งานในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ตัวอย่างเช่น ชาวนาควรจะสามารถที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้สารสนเทศเพื่อการพยากรณ์ได้ การอบรมนั้นยังรวมไปถึงการประเมินความเสี่ยงจากน้ำท่วม แผ่นดินไหว สึนามิ และแผ่นดินถล่ม

โครงสร้างและการดำเนินการ

เออีพีซีดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ 105 คน จาก 20 สัญชาติ เออีพีซีมี 5 สำนักงานทั่วทั้งเอเชียแปซิฟิก โดยสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเทพฯ และมีสำนักงานย่อยอยู่ที่ประเทศพม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา ศรีลังกา และบังกลาเทศ เจ้าหน้าที่ของเออีพีซีไม่ได้ทำโครงการด้วยตนเองทั้งหมด เนื่องจากมีโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่มากถึง 54 โครงการ ทำให้เออีพีซีต้องทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานจากมหาวิทยาลัย และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเทศ ซึ่งเออีพีซีได้สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ ความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์จากประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศหนึ่ง ตัวอย่างเช่น เออีพีซีทำงานในพื้นที่ของประเทศบังกลาเทศในการประเมินผลกระทบของแผ่นดินไหว ซึ่งทีมงานที่ทำประกอบไปด้วยประชาชนและผู้เชี่ยวชาญจากประเทศอินโดนีเซียที่มีประสบการณ์มากในเรื่องแผ่นดินไหว และผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น รวมถึงจากประเทศอื่น ๆ เช่น ปากีสถาน เป็นต้น ตัวอย่างที่ได้กล่าวมานั้นยังแสดงให้เห็นว่า เออีพีซีมิได้แค่เพียงอบรมให้คนในพื้นที่ได้ตระหนักในการจัดการเพื่อตนเองเท่านั้น แต่เจ้าหน้าที่ของเออีพีซียังได้ลงปฏิบัติงานในพื้นที่ตามปกติอีกด้วย

ในแต่ละปีนั้นทั้ง 24 ประเทศที่ร่วมทำงานกับเออีพีซี ได้รวมตัวกันเพื่อประชุมซึ่งเรียกว่า การประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาในภูมิภาค หรือที่เรียกว่า อาร์ซีซี โดยหัวหน้าของการจัดการภัยพิบัติในแต่ละประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในฐานะของสมาชิก จะมาพบกันทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เพื่อที่จะเปิดเวทีสัมมนาในความร่วมมือในภูมิภาคเพื่อการจัดการภัยพิบัติ และแนะนำเออีพีซีถึงลำดับความสำคัญของความต้องการในแต่ละประเทศ การประชุมนี้จัดขึ้นโดยเออีพีซีและมีผู้จัดร่วมอย่างรัฐบาลของออสเตรเลียโดยผ่านโครงการออสเตรเลีย ในปีที่แล้ว (พ.ศ. 2552) การประชุมอาร์ซีซีจัดขึ้น

ในกรุงโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา และในปีนี้ (พ.ศ. 2553) จะมีการจัดการประชุมที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งโดยช่วงระหว่างเวลาดังกล่าวนั้น หัวหน้าของการจัดการภัยพิบัติในแต่ละประเทศ จะมีการถกเถียงกัน ก็เพื่อแลกเปลี่ยนและนำเสนอความสำเร็จของแต่ละประเทศในตลอดระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการที่เอ็ดพีซีสามารถที่จะเคลื่อนภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกทั้งหมดไปในทิศทางเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การพยายามที่จะรวมการจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดจากภัยพิบัตินั้นให้เข้ากับการพัฒนาโครงการอื่น ๆ และการรวมการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติเข้าไว้ในนโยบายของรัฐบาลนั้น เป็นผลมาจากการประชุมในโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา ในปีที่แล้ว โดยทางเอ็ดพีซีพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะทำให้รัฐบาลในประเทศต่าง ๆ ได้รวมการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติในการพัฒนานโยบาย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่จะมาเยือนในประเทศต่าง ๆ บ่อยมากขึ้น

เอ็ดพีซีได้แบ่งการทำงานเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ การจัดการความเสี่ยงด้านสถานะอากาศ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะทำงานในด้านที่เกี่ยวข้องกับสถานะอากาศ ตัวอย่างเช่น การประยุกต์ใช้สารสนเทศของสถานะอากาศสำหรับชาวนาและชาวประมง กลุ่มที่สองคือ กลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาล ในขณะที่เอ็ดพีซีได้ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แห่งชาติให้กับประเทศไทย เวียดนาม พม่า ลาว และศรีลังกา และกำลังดำเนินการให้กับประเทศบรูไน กลุ่มนี้ทำงานร่วมกับรัฐบาลในการเตรียมแผนรับมือภัยพิบัติให้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายของรัฐบาลในแต่ละประเทศ กลุ่มที่สามคือ กลุ่มการจัดการความเสี่ยงภัยพิบัติในเมือง ซึ่งจะสนใจเฉพาะในเมืองใหญ่เท่านั้น เช่น กรุงเทพฯ ดั๊กก่า จิตตะกอง คาบูัง มะนิลา ซานอย โดยจะเน้นในเรื่องของน้ำท่วม แผ่นดินถล่ม และผลกระทบของแผ่นดินไหว กลุ่มที่สี่คือ การจัดการในเรื่องสาธารณสุขในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งกลุ่มนี้จะเตรียมความพร้อมของตัวเองสำหรับโรคระบาดไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (H1N1) เพื่อเตรียมความพร้อมของโรงพยาบาลฉุกเฉินในกรณีที่มีผู้ได้รับผลกระทบมากให้กับโรงพยาบาลของประเทศนั้น ๆ ซึ่งจะประสานกับโรงพยาบาลใกล้เคียง ในการจัดการกับกรณีที่มีผู้ได้รับผลกระทบมาก เช่น เหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิในปี พ.ศ. 2547

ประเทศไทยกับภัยพิบัติ

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้รับภัยคุกคามจากภัยพิบัติมากนักเหมือนในอดีต แต่สถานะอากาศที่เปลี่ยนไปกำลังจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ภาวะโลกร้อน และภัยพิบัติกำลังจะมากขึ้น ซึ่งทำให้ประชาชนเริ่มให้ความสนใจ และเอ็ดพีซีได้เตือนรัฐบาล และองค์กรต่าง ๆ ว่า ในขณะนี้ ไม่ใช่แค่การรณรงค์ในการลดภาวะโลกร้อน แต่ภาวะโลกร้อนได้มาเยือนตัวคุณแล้ว เราต้องเตรียมตัวเราเอง ซึ่งเรา

สามารถทำคู่ขนานกันได้ เช่น การลดการปล่อยก๊าซพิษ การประหยัดพลังงาน และการเตรียมตัวสำหรับรับมือภาวะโลกร้อนที่มาเยือนแล้วนี้ได้ เช่น ในขณะนี้ประเทศไทยประสบกับปัญหากล้งแล้งขาดน้ำสำหรับภาคการเกษตร เราไม่มีน้ำในเขื่อนทางภาคเหนือและอีสาน และนี่เป็นสิ่งที่สำคัญอันเนื่องมาจากเอลนีโญมาเยือนประเทศไทยและเป็นผลกระทบจากภาวะโลกร้อนนั่นเอง การที่กระแสน้ำในมหาสมุทรเปลี่ยนทิศทาง กระแสน้ำอุ่นและกระแสน้ำเย็นเคลื่อนที่ไม่ปกติทำให้เกิดเอลนีโญ ซึ่งรัฐบาลควรจะเตรียมตัวรับมือกับเรื่องดังกล่าวไว้ สำหรับผลผลิตทางการเกษตร ข้าวจะมีราคาสูง แต่ชาวนาเมื่อรู้ว่าราคาข้าวสูงขึ้น จะทำให้ชาวนาเริ่มทำนาปรัง แต่ไม่รู้ว่ามีไม่เพียงพอ ทำให้เกิดผลเสียหายสำหรับนาปรัง ทำให้เราต้องแจ้งข้อมูลให้กับเกษตรกรเพื่อให้เตรียมพร้อมในการจัดการน้ำถ้าจะทำนาปรัง และสิ่งที่อยากจะเน้นย้ำนั้นคือ ไม่ใช่เพียงแค่แรงจูงใจให้ลดการลดปล่อยก๊าซพิษเท่านั้น แต่เราต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะอากาศซึ่งมาเยือนเราแล้ว และเป็นสาเหตุของภัยพิบัติต่าง ๆ

